

Libris .RO

Respect pentru oameni

CORNEL DIMOVICI

UMBRA CRUCILOR DE FIER

E I K O N

București, 2018

2006, Undeva în Florida	5
Blaj, Constanța.....	19
În Armata germană.....	39
Rusia.....	44
Prizonieratul	69
Elveția	76
Vânătoare de balene	91
Paris.....	111
Legiunea străină	138
Indochina	145
Infernul.....	155
Berlin.....	165
America	172
Reîntoarcerea	198
Paris și iar Paris.....	220

Viața lui, marea lui aventură, se apropia de sfârșit. Poate nici nu a fost o mare aventură, însă a fost aventura lui. Acum era ușurat. Nu din cauza durerilor... Cu ele s-a aranjat, într-un fel. Nu mai avea niciun chef. Uitase de frică, de obsesia urmăririi, și totul devenise plictisitor. Viața asta monotonă, reglementată, fără tensiuni, fără surprize, fără plăceri și fără nebunii, această vegetare fără sens, între somn și mâncare și iar între mâncare și somn, îl obosea. Așa că, această cavalcadă spre imperiul morții, fără speranțe în rai, cer și alte chestii, era o mântuire...

„Je ne regrette rien”, ca atunci, în clubul acela mic și sărăcăcios, în Paris, în orașul dragostei, când micuța cântăreață își sfâșia din trupul și din inima ei durerea.

Morfina, splendida morfină, bună și generoasă și loială, începu, în sfârșit să acționeze; se făcea lumină, o lumină aurie și veselă, durerile se topeau treptat, pe nesimțite, lăsând doar o presiune ciudată, amară, dulceagă, ceva, o senzație nedefinită. Ștefan era eliberat, mai bine spus uitat, cel puțin deocamdată, pentru un timp determinat și totuși relativ, de durerile astea permanente, bestiale, încăpățănate și sfâșietoare care îi măcinau și îi striveau vezica și uretra... Cateterul nu mai sfredelia atât de fierbinte, amar, umed, animalic și treptat, arsurile se potoleau...

El contempla oceanul, conturul estompat, încetoșat al valurilor și călătorea, zbura, din ce în ce mai curajos, mai orb și mai nevinovat, spre plaiurile și timpurile copilăriei și tinereții, în „Țara vinurilor”, acolo, între dealurile transilvane și cele două Târnave, în orașelul acela ireal, unde el, cu foarte mulți ani în urmă, a părăsit totul, pe el însuși și, de fapt, o viață, o existență; și acum, pierdut în această solitudine cosmică, crispat și înăcrit, în această anticameră a iadului, dorea, iubea pătimaș himera, visul schizofrenic și voia neapărat să se întoarcă, acum, imediat, deznădăjduit, umil și smerit, știind că va muri și că nu va mai călători niciodată și nici unde... Poate, doar într-un crematoriu și pe urmă în purgatoriu sau direct în iad. Însă acum, în această fracțiune de secundă, el s-a întors, s-a întors în aceste meleaguri ale copilăriei, în această țară a visurilor și a iluziilor pierdute, în această patrie trădată, pe care el, de-o veșnicie, de sute de ani (sau erau numai zeci?) o uitase. Se mințea din nou. Ca întotdeauna. S-a mințit pe el însuși, mereu, orb, naiv și încăpățânat. Ștefan a trebuit să se mintă. Întotdeauna! Ca să supraviețuiască. Totul a fost doar un joc capricios și nebun! Ștefan a trebuit să îmbătrânească și să miroasă izul morții, ca să înțeleagă că totul, adică viața lui, scurtă sau lungă, de fapt, o picătură, cu toate luptele și speranțele, pasiuni răscolitoare și iluzii, cu toate satisfacțiile și umilințele, a fost doar o operetă ipocrită și tristă. Nimic altceva! Probabil asta este soarta tuturor. Sau a multora... Soarta celor care au împletit visuri de aur și de diamant și au trăit într-o beție veselă ori și-au închipuit că trăiesc, nu se deosebește, de fapt, de viața neajutorăților, care nu puteau să încropească idealuri sau nici nu aveau curajul să viseze...

De undeva, din casă sau din grădină sau probabil din cer,

se rostogoleau, se îmbulzeau voci, voci de femei. El nu le mai recunoștea. Trebuie să fi fost vocile Margaretelor, Margaretel lui dragi, cea mică și cea mare. Probabil... Ele se distrau, își povesteau ceva vesel și râdeau. Ștefan era departe. Departe, foarte departe de acest univers trecător și de Margaretel lui... El le iubea... Încă. Sau, de fapt, de ce nu? Deși, în ultimii ani (zeci? – din nou această relativitate blestemată!), încet, pe nesimțite, au alunecat în direcții, în sensuri diferite și cumva, s-au înstrăinat. Ei, toți trei, s-au schimbat, s-au transformat, erau altfel... Brusc, cumva din ceață, se strecură din nou întrețebarea: cum de fusese mereu înconjurat de atâtea Margaretel? Pe mama o chemase Margareta, pe bunica, pe sora lui... Și cândva, a întâlnit-o pe cea mai frumoasă Margareta din viața lui, cu valuri interminabile de păr auriu și ochii aceia albaștri ca cerul după furtună, și pe fata lor au botezat-o Margareta. Nenumărate Margaretel, mătuși și verișoare zăceau răspândite prin cimitirele Transilvaniei. Țara Margaretelor...

Și Margaretel lui se distrau. Râdeau, hohoteau. Probabil în grădină... Ștefan se bucura. El le iubea pe amândouă, disperat și deznădăjduit, sălbatic și trist, așa cum iubești și urăști atunci când cunoști sentința definitivă și când știi că totul a trecut și că trebuie să mori și nu mai există nicio șansă, nicio alternativă și niciodată n-o să mai întâlnești iubirea. A fost asta iubire, dragoste? Poate numai întâmplare, dor de normalitate și puțină căldură, familie... Soartă, destin? Ștefan a fost îndrăgostit, a dorit-o, a visat-o și s-a trezit în brațele ei... Pe amândouă le-a iubit! Le-a iubit nebun și blestemat, fără scăpare... Și totuși, în decursul anilor s-au înstrăinat, s-au îndepărtat și pe nesimțite, discret, au aterizat în alte lumi, vorbeau limbi diferite și nu mai puteau comunica, trăiau în-

Respectiv un fel de labirint sau hotel cu zeci sau sute de camere goale și se întâlneau din ce în ce mai rar, parcă întâmplător, cumva stingheriți pentru că nu aveau ce să-și spună... Poate el a fost cel care nu a avut niciodată timp. Poate! Și mereu graba asta blestemată! Ștefan era din ce în ce mai apăsător de această singurătate ciudată, în casa lui, cu cele două femei iubite și cu anii, nevoia de a vorbi, de a povesti îl sufoca, îl copleșea din ce în ce mai brutal. Însă cumva, nici el nu mai avea timp sau curaj sau pur și simplu nu putea. Se simțea intimidat, slab, ca un copil neajutorat. Nevoia arzătoare de a vorbi îl obseda, îl chinuia, era mai mult decât un capriciu, el trebuia să se spovedească, să povestească despre osânda și blestemul care îl apăsau, despre fantomele care îl însoțeau ziua și noaptea, despre crucea pe care o târa cu greu, despre mizeriile care îl chinuiau și totuși le căra cu el, umilit și îndârjit, trist, bătut și totuși plin de speranță. El trebuia să vorbească, el voia, el dorea eliberarea de umbrele și de stafile care îl urmăreau, el căuta salvarea, mântuirea. Cu anii, a înțeles că dialogul, comunicarea între oameni era o chestie foarte complicată: oamenii vorbeau, discutau cu plăcere și cu pasiune și chiar dacă aveau ceva de spus, nu puteau să explice, dar vorbeau mai departe și cuvintele țâșneau și zburau pe lângă urechi și nu ajungeau în creier. El trebuia să se elibereze, să vorbească despre coșmarurile și umbrele, despre păcatele și crimele lui, despre anii în SS și în Legiunea străină, în serviciul spionajului sovietic, despre agentul uitat și despre „adevărul” lui, care poate nici nu exista... Totul se amesteca. Brutal! Și limbile... Gândea în limba maternă pe care o uitase sau în germană? În engleza americană? Cascade... Desigur, Niagara... Nu, el nu gândea în engleză. El își amintea, își vedea viața, acum,

toată aiureala în germană. Nu! Era maghiara! Sau totuși era româna? Sau franceza? Nici el nu mai știa cine era și cine a fost. Însă încet, încet, credea că a început să înțeleagă că în viața lui nu a existat nimic, absolut nimic, adevărat. A fost acest joc, în definitiv, ceva ce se numește viață. A fost doar o ruletă, o tragicomedie complicată, absurdă și grotescă. Hăituit și mânat de fantome, halucinații, călăi și răzbuțatori. El nu mai înțelegea nimic. Totul era atât de amestecat, îmbulzit și întunecat. Poate că el însuși și-a imaginat și a produs aceste coșmaruri împletite cu aventuri și toate dramele încețoșate și neverosimile. Totul era ficțiune, culori sălbatice, strigătoare, expresioniste, fără înțeles, amenințătoare. Ștefan ar fi dorit, arzător și pătimaș, să clarifice, să discute, ar fi vrut să vorbească despre iluzii și vise, despre minciuni, trădări și blesteme!

„Ce fel de iluzii? Ai trăit tu așa ceva?” Și tu zbori, te învârti, treaz, în jurul lumilor tale cu umbrele și himerele artificiale, știind prea bine, că totul a fost doar ficțiune, produsul imaginației tale chinuite.

În urmă cu foarte mulți ani (zeci sau sute?), Ștefan a primit de la Margareta cea mică, de ziua de naștere, o carte poștală cu trandafiri roșii: „Dragul meu tată, nu te simți sărac pentru că iluziile tale nu s-au împlinit; cu adevărat săraci sunt cei care n-au avut niciodată iluzii”. Oare a simțit atunci, fetița aia mică, nemulțumirea lui, îndoielile și tristețea? Se gândea des la aceste rânduri și nu putea să le uite. Ea a interceptat cu siguranță melancolia lui, produsă de copilăria lui tristă și sfâșiată, pe care o căra în abisurile întunecate ale sufletului. El își târa crucea, ascunsă, camuflată, în inima-i sfărțecată și nu ca ceilalți, pe umeri, la vedere. Încercase de multe ori să vorbească, să-și explice aceste prăbușiri și dezamăgiri, să povestească

Respect aceste trăiri, aceste aventuri de necrezut, de neînchipuit. Voia să se elibereze. Cândva, desigur în altă viață, a apărut femeia aceea cu ochii imenși, albaștri (de ce oare toate femeile din viața lui, din viețile lui, au avut ochi albaștri și părul blond?), care îl iubea nebun, isteric, și s-a împletit în el și în soarta lui și credea, obsedată, pătimașă, în talentul lui și îl provoca să scrie, să povestească ce a trăit și cum a trăit, să descrie umilirile și prăbușirile, mocirla vieții lui. Ea era sigură că el va reuși și ea îl aștepta încă, cu siguranță, în orașul acela fabulos în care s-au iubit. Ștefan râdea: idiot! Cum ar fi putut femeia aia minunată să-l aștepte pe el? Tocmai pe el? Atâția ani? Și de ce oare l-a iubit ca o nebună? Ce o fi crezut? Ce speranțe și-o fi pus în el? De fapt, toate iubirile sunt nebune! A fost Berlin? Sau Paris? A fost, desigur, Paris. Acolo mai putea să viseze. De fapt, asta putea. Adică, era furat, dus de visuri.

Chiar și în Vietnam, în paradisul acela blestemat, lasciv, colorat și încărcat de mirosoare. Ștefan nu a încetat niciodată să viseze. Nici măcar acum, când murea sau se pregătea să moară, de fapt, era obligat, trebuia să se pregătească și MOARTEA îl lua treptat în posesie. Și cu timpul, pe nesimțite, iluziile au devenit neclare, palide, găunoase și cețoase și s-au topit în neant. Au rămas doar niște umbre cu conturul șters pe care Ștefan, cu anii, le-a uitat și nu se mai gândea la ele.

Trăise în copilăria lui, într-un univers construit de el însuși, contradictoriu și artificial, în care se refugia și visa, chinat de doruri, să călătorească pe mări și oceane, spre continente misterioase, să scrie poezii și să joace teatru. Simțea nevoia să evadeze, hăituit de speranțe și iluzii. Toți prietenii lui din Blaj trăiau, ca și el, cu iluzii și vise nebune și clocoti-

toare, smulse din literatura care le copleșea copilăria și adolescența. Poate, cu anii, au renunțat și ei să mai spered, să mai viseze și și-au îngropat iluziile și speranțele. Sau poate, totuși, nu. Cine știa? Fetița lui dragă nu a vorbit cu el, nu a discutat, nu i-a povestit niciodată despre iluziile și visurile ei, pe care, desigur, că le avusese și ea ca toți copiii lumii. Sau poate, totuși, a vorbit cu mama ei. Și tocmai acum, incertitudinea asta îl chinuia, îl copleșea într-un val de tristețe. Nu putea să fie adevărat. Boala asta, cancerul, creierul atacat și poate deja distrus. De fapt, Margaretele lui nu au avut niciodată timp. Însă nici el. Sau foarte puțin. Ele măturau întrebările, problemele din drum și amânau totul. „Pe mâine!” Și cum râdea micuța lui când i-a povestit despre război: „Tu în SS? Și ai tras în soldații americani? În soldații noștri? Glumești! Faci bancuri! Invenezi! Lasă, vorbim altădată, când nu vei fi băut...”. Și a rămas o glumă. Câteva cuvinte, ca niște frunze măturate de vânt. Și micuța nu l-a mai întrebat niciodată. Viața, aventurile și chinurile lui n-o interesau.

Cu timpul, pe nesimțite, deveni din ce în ce mai solitar, însă credea în continuare sau își imagina că le iubea, poate pentru că lumea lui se atrofia, se micșora, devenea din ce în ce mai sărăcăcioasă și el era recunoscător pentru harul, pentru fericirea că el putea încă iubi. În rest, nu mai rămăsese nimic. Nu mai avea nimic, pe nimeni: nici prieteni, nici rude... Nici dușmani. A avut el cândva dușmani? Și cercul s-a închis. Acum, știind că moare, era fericit! Ciudat. Era într-adevăr fericit. Împăcat cu el însuși și ușurat. Nu mai avea chef de nimic. De absolut nimic! Și nu regreta nimic. Zăcea în patul lui, în casa lui, singur, solitar, uitat. Și gândurile o căutau pe mama. Acum! În grabă. De fapt, el nu știa nimic despre mama lui,

nu a știut niciodată cine a fost ea, cum a trăit, ce iluzii, ce vise au tulburat-o? O vedea rar și dragostea se dilua. Ea rămăsese o umbră dragă și frumoasă pe care o aștepta întotdeauna cu dor, cumva distantă sau jenată, retrasă după un voal extrem de transparent. Ea l-a iubit și a suferit! Era convins. Însă ea nu a avut timp, nu a putut să-i explice, nu a găsit unda de comunicare. Trăise cu ea, până pe la cinci sau șase ani și pe urmă l-a luat tata și l-a cărat la una dintre amantele lui. El plângea și nu știa ce-l așteaptă. Tata rămăsese un străin, autoritar, coleric și neliniștit. De fapt, Ștefan nu a avut nici mamă, nici tată. Sau poate, numai cioburi de părinți. Genetic, da, ca fiecare. În copilărie l-a chinuit această dezordine, acest dezechilibru social și familiar. Mai târziu, a fugit, și a uitat. Și rudele, puținele rude și prietenii, prietenii adolescenței și tinereții, dispărușeră demult, dizolvați în timp, în neant. Acum se întreba, de ce oare oamenii, poate totuși nu toți, trebuie să rătăcescă atât de singuratici prin viață, hăituiți, chinuiți de îndoieli și de întrebări fără răspunsuri? Și pe cine interesau îndoielile și întrebările lui și ale fiecăruia și ce rămânea din ele?

Acum, în sfârșit, putea aștepta în liniște, netulburat, echilibrat, somnul acela veșnic, marea trecere în nimic, în gol. Și va lua cu el marele SECRET, misterul cel mare, care l-a însoțit atâția ani, umbra lui, blestemul sau poate, totuși, norocul lui, șansa și marea lui libertate, pe care nu putuse s-o destăinuiească nimănui. Și va căra povara asta dincolo, în cealaltă lume sau în următoarea, în celălalt univers sau în golul acela negru, care topește totul. Și nimeni nu va afla, nu va bănuie, nici Margaretel lui, nici șeful lui, comandantul, eminența cenușie, nici măcar Dumnezeu, care l-a părăsit de-o veșnicie (sau a fost invers?), câtă murdărie, durere și minciună a tre-

buit să care și să ascundă în inima lui sfâșiată și zdrențuită. Acum, era fericit! Și liber! Împăcat cu sine însuși. Solitar.

Voia să fugă și să zboare, voia înapoi, imediat, acum. Nu mai avea timp, știa. Era posedat și voia să revadă, să retrăiască oricum puținele momente naive, senine, nevinovate și fericite ale vieții lui. Știa că asta era imposibil, însă totuși voia, încăpățânat și renunțând la totul, la lume și la Dumnezeu, să contemple aceste fragmente spulberate de la înălțimea, de pe vârful unde se cățăraseră. El ar fi vrut să descifreze, să explice, ceea ce era inexplicabil. Și, de fapt, și la urma urmelor, pentru ce?

Era din nou, pe neașteptate, liber și putea să guste fericirea, zăpăceala nebună a momentului, se destrăbăla și alerga, fugea, evada din înghețul alb și strălucitor al Rusiei (sau era Canada, sau China, sau totuși Siberia?), fugea de umezeala fierbinte și puturoasă a junglei, de murdăria infectă și duhoarea barăcilor din nenumăratele lagăre de muncă, fugea din noaptea aia lungă, noaptea aia albă, infinită și rece. Noapte fără timp și spațiu, goală și aspră, zdrobitoare, distrugătoare. Noaptea care l-a schimbat definitiv, l-a metamorfozat, l-a transformat într-o umbră a lui însuși, într-o copie, un dublu fără sânge. Încercase de mii de ori să descifreze, să înțeleagă ce s-a întâmplat în lunile și în anii aceia pierduți, în veșnicia albă, în infernul acela înghețat. Lagăre, nenumărate lagăre. Frigul bestial, animalic din Siberia și China. Cât de mult a urât și urăște încă frigul acela! El gonea, evada, fugea. Ca întotdeauna, de fapt. Acum însă, cel puțin aparent, era liniștit, concentrat și relaxat. Atunci, de mult, cu mulți, mulți ani în urmă, era plin de ură împotriva tuturor și împotriva lui însuși, revoltat și neajutorat, singuratic, ca un lup rănit, respins, alungat și rătăcit în tundra aia siberiană.

Respect per Ștefan tremura. Era frig. Sau erau din nou frisoanele alea blestemate! Ghețaria asta amesteca totul, ca o ciorbă. Ce naiba, căuta el, din nou, în definitiv și la urma urmei, în ghețaria asta albă, orbitoare a Rusiei, unde a început toată nenorocirea? Și Marcus? Nu, asta nu a fost în Rusia! El l-a părăsit pe Marcus, singurul lui frate și prieten, l-a abandonat rănit, sângerând în mizeria aia dezgustătoare, în infernul acea fierbinte, în celălalt iad. Ochii lui, umezi și triști, disperați, implorând, blestemând și plini de ură îl sfredeleau încă, arzând mistuitor în nopțe și uitare. „Te implor, împrușcă-mă! Te rog!” Ștefan îl privea îngrozit, neputincios. „Dacă mă lași aici, te blestem!” „Fratele meu!” El trăiește, el vrea să trăiască, el respiră și ochii lui sunt flăcări, doar că nu se mai poate ridica. Și totuși, ridică amândouă mâinile și încearcă să se ridice, însă un vietnamez îl lovește cu cizma în cap și el cade din nou în mocirlă și tu îl părăsești, pe Marcus, prietenul tău, fratele și camaradul tău, în jungla asta verde și fierbinte, barbară și blestemată, zăcând în uniforma lui însângărată, umilit, pierdut, cu ceilalți legionari răniți, în mocirla amestecată cu frunze verzi. Ștefan se aplecă spre el, însă o baionetă îl împingea în coaste. Se ridică și porni cu legionarii care mai puteau să meargă, împinși de baionete și paturi de armă în marșul acela fără sfârșit...

Și deodată, Marcus: râdea, era în cameră și se așeză pe marginea patului, ca atunci în Paris. A fost într-adevăr Paris? Sau Amsterdam? Graz sau Constanța? Și unde au dispărut fetele alea frumoase? Marcus te contempla cu zâmbetul lui melancolic, cu flăcărilor ochilor și cu tot corpul și acum înțelegi, deși e târziu, prea târziu, ca întotdeauna, că Marcus a fost, de fapt, singurul prieten și singurul OM în viața ta.

Însă acum, era, oricum, prea târziu. Deci Marcus trăiește, el a scăpat totuși din jungla aia morbidă, scârboasă și fierbinte. El este aici lângă tine și a rămas tânăr, puternic și frumos. Marcus trăia... Ori tu erai deja mort și totul se petrecea în cealaltă lume, în lumea ciudată, în care n-ai vrut să crezi niciodată sau în care nu ai putut să crezi...

— Marcus, privește-mă, uită-te în ochii mei! Cum arăt, sunt tânăr sau bătrân? Marcus îl contempla ironic și trist, zâmbind și abținându-se să râdă.

— Chiar nu-ți dai seama, că noi suntem departe, departe și că noi am plecat demult și că totul este doar o farsă?

— Unde suntem?

— Aici, în lumea asta paralelă pe care unii o numesc Paradis. Noi suntem absolut liberi și trăim și simțim exact la fel ca în viața noastră de altădată. Însă puțin altfel... Cu alte probleme... Și, de fapt, lumile astea se amestecă. Însă noi trăim mai departe. Și asta este important.

Ștefan râdea, însă treptat se întrista și devenea neîncrezător. Îl contempla pe Marcus și era copleșit de îndoială. Ceva îl irita. El rămăsese tânăr și fermecător, se mișca precum un balerin, parcă plutea. Încet, încet, începu să înțeleagă: era mort! Ștefan era încurcat, nu prea pricepea, însă acum era clar, el era mort. Era mort de mult. Și Marcus la fel. Sau nu? Era departe de casa lui, de Florida, de cele două Margarete. Se simțea mult mai bine, durerile au dispărut, se poate ridica și-l poate îmbrățișa pe Marcus. Nu poate fi adevărat! Tu ești mort și îți merge mai bine ca înainte. Și lumea asta pe care mereu ai respins-o, în care nu puteai să crezi, este mult mai simplă, mai ușoară, cumva seducătoare, mai misterioasă decât femeia ideală, care, de fapt, nu există. Este doar o repetare.